

Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»
Полтавський інститут економіки і права

ПРАВОВІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ ЧАСУ

*присвячено захисту прав на місцеве самоврядування
в умовах воєнного десятиліття 2014-2024*

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

11-12 грудня 2024 р., м. Полтава

КАФЕДРА ПРАВознавства та фінансів
Полтавського інституту економіки і права
Університету «Україна»

Полтава – 2025

Редакційна колегія

Надія Мякушко – докторка філософії у галузі політичних наук, кандидатка політичних наук, доцентка, директорка Полтавського інституту економіки і права.

Сергій Короєд – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Роман Шаравара – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри правознавства та фінансів, перший заступник директора Полтавського інституту економіки і права.

Руслан Басенко – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри правознавства та фінансів, заступник директора з науково-педагогічної роботи, міжнародної та грантової діяльності Полтавського інституту економіки і права
(відповідальний редактор);

Віталій Заїка – кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти Полтавського інституту економіки і права.

Геннадій Аванесян – доцент кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Іван Лісний – старший викладач кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу : збірник матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. участю, 11-12 грудня 2024 р. / Полт. ін-т економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» ; відп. ред. Р. Басенко. Полтава : ППЕП, 2025. 316 с

У збірнику матеріалів представлено доповіді і повідомлення наукового зібрання вчених, організаторів освіти, науково-педагогічних працівників, фахівців-практиків, здобувачів різних ступенів освіти, які присвячені концептуальному та практико-орієнтованому осмисленню правових, соціокультурних та економічних вимірів сучасної дійсності в умовах воєнного стану в Україні. На конференції було обговорено доповіді докторів та кандидатів юридичних, політичних, економічних, філософських, педагогічних, історичних наук, практикуючих юристів, економістів, педагогів та інших фахівців з понад п'ятнадцяти регіонів України.

Розрахований на вчених, викладачів і здобувачів закладів освіти, усіх, хто залучений до науково-теоретичного аналізу сучасного світу.

УДК 330.111.66(477):34

**Рекомендувала до друку вчена рада
Полтавського інституту економіки і права
30 грудня 2024 року, протокол № 4**

Автори несуть особисту відповідальність за повноту висвітлення досліджуваного питання, системність викладу матеріалів, достовірність наведених фактів та їхню автентичність, правильне цитування, академічну доброчесність.

Статті друкуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

Передмова	10
Розділ 1	
Правове регулювання суспільних відносин в Україні в умовах воєнного стану	
Larisa Kovalenko, Bohdan Kovalenko Legal regulation of the status of the subjects of administrative jurisdiction under the conditions of martial state	11
Геннадій Аванесян, Віктор Булат Перспективи медіації в Україні як способу вирішення спорів	13
Олена Артюх-Пасюта Кримінальна відповідальність уповноважених осіб та керівництва замовників публічних закупівель	14
Оксана Биканова Визнання недійсними правочинів, укладених під впливом помилки	19
Сергій Бойко Підстави недійсності правочинів	21
Крістіна Бондаренко Правова культура юриста як основа його професіоналізму	23
Юрій Бородатий, Тетяна Шахматова Медіація як інструмент боротьби з браконьєрством	24
Дем'ян Братасюк Визнання недійсними кабальних правочинів	25
Анастасія Гевчук Справедливість і законність – основа держави	27
Сергій Гладкий Трансформація правової системи України: зовнішньосистемні аспекти	29
Роман Данко, Роман Потапчук Особливості правового регулювання цифрових активів в Україні та міжнародний досвід	32
Олексій Довбиш Міжнародні миротворчі операції як політичний інструмент врегулювання воєнно-політичного конфлікту	34
Анастасія Дуденченко Проблеми та виклики реформи юридичної освіти	36
Богдан Дудка Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	37
Станіслав Дудник, Юлія Плужник Проблемні аспекти інституту конституційної скарги в Україні	40
Андрій Єленич Огляд джерел адміністративно-правового забезпечення доступу до інформації в умовах воєнного стану в Україні	41
Руслан Жалій Правові засади використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі ЗВО	46
Тамара Жалій Локальна нормотворчість Полтавського національного педагогічного університету щодо формування академічної доброчесності учасників освітнього процесу	49

Анастасія Задорожна Визначення критеріїв віднесення справ до малозначних	51
Роман Захарчук Визнання недійсними правочинів, укладених внаслідок обману	54
Олександр Каламбет, Олександр Сахно Україна і міжнародні організації: сучасні реалії та перспективи	56
Максим Калатур Роль аграрного сектору та продовольчої безпеки в процесі відбудови післявоєнної України	58
Дарина Каліненко Політична культура юриста та її компоненти	60
Геннадій Каракулько, Сергій Крикунов Міжнародно-правові підстави та засоби зміни державної території	61
Зоряна Кім Вплив воєнного стану на правове регулювання сімейних відносин в Україні	63
Володимир Коваленко Поняття доказів у кримінальному процесі	64
Сергій Короед Темпоральні межі дії окремих гарантій військовослужбовців в особливий період в цивільному і процесуальному праві	66
Тетяна Костенко, Олександр Сущенко Концепція права Богдана Кістяківського	69
Алла Кравченко, Микола Черніченко, Неля Черніченко Цінність безпеки людського існування у правовому позитивізмі	71
Анастасія Краснова Фінансова самостійність місцевого самоврядування	72
Вікторія Кулакова Вимоги щодо забезпечення платоспроможності страхових компаній в умовах євроінтеграції	74
Іван Лісний Облігації NovaPay як позитивний приклад до розвитку ринку цінних паперів в Україні	77
Світлана Макарець Комітет регіонів ЄС: напрями допомоги Україні в умовах сьогодення	78
Олексій Марко Інструменти деліберативної демократії у контексті цифровізації	81
Станіслав Мороз, Юлія Вовкодав Теорія права Херберта Харта та Лона Льюїса Фуллера	83
Катерина Назаренко, Сніжана Чирва Кодифікація як засіб удосконалення системи законодавства	85
Денис Несен Альтернативне правосуддя та міжнародні трибунали як важливий інструментами для вирішення військових конфліктів і забезпечення справедливості	87
Наталія Ночовна, Юрій Ночовний Правова підтримка соціальних гарантій ВПО у системі безоплатної правничої допомоги: юридичний базис та реалії сьогодення	89

особливо в частині електронного документообігу та платформи для торгових операцій.

Регуляторні обмеження та непередбачуваність законодавства: Часті зміни законодавства та регуляторні обмеження, пов'язані з фінансовим ринком, відлякують інвесторів. Ускладнені процедури реєстрації зобов'язань, що не мають достатньої прозорості та збільшені податкові ризики, стають перешкодою для іноземних і місцевих інвесторів.

Високий рівень ризику: Облігації компаній часто вважаються високо-ризиковими через політичну та економічну шкоду в Україні. Інвестори іноземні вимагають високих ставок за свої інвестиції, що, у свій час, негативно впливає на облігації компаній-емітентів.

Розвиток ринку облігацій в Україні можливий завдяки декільком ключовим заходам:

Покращення регуляторного середовища: Прозорість регулювання, зменшення бюрократичних процедур та сприяння іноземним інвестиціям можуть значно підвищити інтерес до українських облігацій.

Економічна стабільність: Більша стабілізація економічних показників та зміцнення національної валюти може залучити більше інвестицій на український ринок цінних паперів.

Підтримка інновацій: Використання новітніх технологій для створення безпечних торгових платформ, включаючи блокчейн та електронні платіжні системи, здатні прискорити обіг облігацій на ринку.

Ринок облігацій України залишається перспективним, але ризиковим напрямком для інвестицій. Нова Пошта – один із яскравих прикладів того, як приватні компанії намагаються використовувати облігації для залучення капіталу, проте їхній успіх залежить від економічних умов та регуляторного середовища. Українському ринку цінних паперів потрібно пройти значний шлях для того, щоб стати привабливим як для вітчизняних, так і для міжнародних інвесторів.

КОМІТЕТ РЕГІОНІВ ЄС: НАПРЯМИ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Світлана Макарець,

*кандидат історичних наук, доцент кафедри політології, історії і філософії,
Полтавський державний аграрний університет*

Важливу роль у забезпеченні політичної, економічної, військової, гуманітарної підтримки нашої держави в умовах війни, яку розв'язала росія, відіграє Європейський Союз та його інституції, особливе місце серед яких посідає Комітет регіонів – консультативний орган, створений для забезпечення представництва регіональних і місцевих органів влади в процесі прийняття рішень на рівні ЄС з питань регіональної політики, збалансованого розвитку, міжрегіонального співробітництва та підтримки демократичних принципів на місцевому рівні.

Кожні два роки з метою обговорення основних викликів, з якими стикається Європейський Союз, Комітет регіонів проводить Європейський саміт регіонів і міст. Одним із таких викликів стала російсько-українська війна. На 9-му

саміті (3–4 березня 2022 р.) було ухвалено Декларацію регіонів і міст Європейського Союзу про солідарність з Україною, яка визначила позицію Комітету в цьому питанні: засудження агресії й необхідність санкцій, залучення ЄС механізму цивільного захисту, надання гуманітарної допомоги, підтримка біженців з України [1]. Як зазначив президент Комітету Васко Алвес Кордейро, *«війна проти України сколихнула весь континент [...]. Європейські міста та регіони миттєво зреагували: вони забезпечують українців гуманітарною допомогою, приймають біженців та працюють для підтримки відбудови України після війни. Декілька муніципалітетів також вирішили надати українським дітям місце, де вони почуватимуться у безпеці та зможуть взяти участь у розважальних заходах»* [2].

Партнерство України з Комітетом регіонів зосереджене передусім на конструктивному діалозі між регіонами ЄС та українськими громадами, сприянні обміну досвідом, реалізації спільних проєктів, децентралізації, регіональному розвитку, а також приведенні структур місцевого самоврядування в Україні до стандартів ЄС. Наразі ж складники співробітництва доповнилися заходами, спрямованими на відновлення та реконструкцію нашої держави сьогодні та після війни, що знайшло своє відображення у Paketі підтримки з 10 пунктів Європейського комітету регіонів для України [3].

Важливу роль у їх реалізації відіграє створений у червні 2022 р. Європейський альянс міст і регіонів за відбудову України, члени якого на своєму останньому політичному засіданні в Брюсселі 21 листопада 2024 р. закликали наступну Конференцію відновлення України, що відбудеться у липні 2025 р. у Римі, «посилити місцевий і регіональний вимір у зусиллях з відновлення та реконструкції України», а також звернули увагу на необхідності «диверсифікації джерел фінансування та спеціальної фінансової підтримки для місцевих і регіональних органів влади» [4].

Комітет регіонів також співпрацює з українськими регіонами та муніципалітетами через Робочу групу з питань України, політичний орган, який стежить за подіями в Україні, приділяючи особливу увагу реформі децентралізації, розбудові спроможності місцевих і регіональних органів влади, наданню їм рекомендацій щодо подолання наслідків російського вторгнення, узгодженню з асquis ЄС щодо регіональної політики. З 1 лютого 2025 р. планується розширення робочої групи, яка продовжить зусилля з підтримки України. «Хоча Комітет не має прямого впливу на процеси перетворень, – зазначає голова Робочої групи Александра Дулкевич, – він продовжує надавати підтримку Україні задля побудови мирної та об'єднаної Європи» [5].

Одним із прикладів такої підтримки стало залучення української молоді до участі у програмі Комітету регіонів «Молоді обрані політики» [6], що стало можливим після отримання у червні 2022 р. Україною статусу кандидата на вступ до Євросоюзу. Участь у цій програмі надає можливість молодим українським політикам місцевого і регіонального рівня опанувати європейські практики місцевого та регіонального врядування, отримати можливості для налагодження контактів та проведення зустрічей з політиками субнаціонального рівня з країн-учасниць ЄС, брати безпосередню участь у засіданнях Комітету регіонів.

Ще однією ініціативою, яка сприятиме, муніципальному співробітництву, обміну знаннями, досвідом та навчанню за принципом «рівний-рівному», а також підвищенню адміністративної спроможності українських громад у роботі з

проектами відновлення, реконструкції та модернізації, стане програма «Підтримка навчання та стажування для українських муніципалітетів» (TIPS4UA), реалізація якої розпочнеться у 2025 р.

Важливу роль відіграє Комітет регіонів і у підтримці українських дітей, життя яких порушила війна. Особливе місце у цій роботі займає організація літніх таборів, мета діяльності яких полягає в наданні психологічної допомоги; забезпечення можливостей мовного та культурного обміну для українських дітей; реалізація освітніх програм, які включають відвідування регіональних визначних пам'яток, культурних заходів та спілкування з місцевими жителями. В межах даної ініціативи, започаткованої у 2022 р., діти з усієї України мали можливість відпочити в таких країнах, як Австрія, Греція, Естонія, Іспанія, Латвія, Литва, Мальта, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Угорщина, Франція, Хорватія, Швеція тощо (2022 р. – понад 1250 осіб, 2023 р. – понад 3000 осіб) [7].

Війна зробила співробітництво між Комітетом регіонів ЄС і Україною багатовимірним й інтенсивнішим. Гуманітарна допомога (медична, психосоціальна підтримка, їжа, вода, освіта тощо) відновлення інфраструктури, фінансова підтримка та стратегічні партнерства свідчать про те, що це співробітництво стало ключовим елементом європейської солідарності. Однак для подальшого успіху необхідно усунути перешкоди, пов'язані з безпековими ризиками та адміністративними обмеженнями, що забезпечить стійке післявоєнне відновлення України.

Список використаних джерел:

1. Declaration of the European Union's Regions and Cities on Solidarity with Ukraine. 3 March 2022. URL: <http://surl.li/wcgijz> (дата звернення: 30.11.2024)
2. Відчуття нормальності: ЄС влаштовує для українських дітей літні табори. URL: <http://surl.li/oguyey> (дата звернення: 30.11.2024)
3. The European Committee of the Regions' 10-point Support Package for Ukraine. URL: <http://surl.li/emjrpe> (дата звернення: 30.11.2024)
4. Declaration of Support of the Local and Regional Dimension in the Recovery and Reconstruction of Ukraine. URL: <http://surl.li/sslhlv> (дата звернення: 30.11.2024)
5. Максим Козицький виступив на засіданні робочої групи Комітету регіонів Євросоюзу щодо України: ключове. URL: <http://surl.li/ymdnaw> (дата звернення: 30.11.2024)
6. Програма «Молоді обрані політики». URL: <http://surl.li/wdfabt> (дата звернення: 30.11.2024)
7. Літні табори для українських дітей. URL: <http://surl.li/lbcukh> (дата звернення: 30.11.2024)

Funding. Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

SuTCom